

**การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ
กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562**
**A Study of Factors Affecting the Decision Making of Entrepreneurs on the
Selection of Graduates to Work Case Study of the Faculty of Science
Graduates, Mahasarakham University Academic year 2019**

อนันษา ทองเหลา*
Anunsa Tonglao*

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 138 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสอบถามการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการกรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 มีอยู่ 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) บุคลิกภาพ 2) การนำเสนอและการสื่อสาร และ 3) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ดังนั้นการพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจนการนำเสนอและการสื่อสาร เป็นสิ่งที่สมควรให้ความสำคัญกับการผลิตบัณฑิต เพราะเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ซึ่งสมควรจะมีการเพิ่มทักษะหรือเน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิต เน้นการฝึกให้นิสิตปัจจุบันนำเสนองานหน้าชั้นเรียน หรือเปิดเวทีเพื่อให้นิสิตได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ตลอดจนมุ่งเน้นไปที่ความรู้ความสามารถ หรือทักษะทางวิชาการของแต่ละสาขา เน้นการฝึกปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้นิสิตได้รับความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : บุคลิกภาพ, การสื่อสาร, คณะวิทยาศาสตร์

* คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* Faculty of Science Mahasarakham University

* Corresponding Author: anunsa.t@msu.ac.th

Abstract

This study was aimed at studying the factors related to the decision making of entrepreneurs on the selection of graduates to work, a case study of the faculty of Science graduates, Mahasarakham University for the academic year 2019. The data were collected from 138 graduates from the Faculty of Science. The research instrument was a questionnaire to study the factors affecting the decision making of entrepreneurs on the selection of graduates to work. The data were analyzed using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The result of this study revealed that there were three main factors affecting the decision making of entrepreneurs on the selection of graduates to work in the case study of the Faculty of Science graduates, Mahasarakham University, the academic year 2019, namely 1) personality 2) presentation and communication, and 3) professional competence. Therefore, personality development, as well as presentation and communication, are the things that the faculty should prioritize in producing graduates. Since both public and private entrepreneurs pay special attention to such factors, the faculty should increase their skills or focus more on practice, focusing on the development of student's personality. Current students should be encouraged to practice presenting their work in front of the class or have an opportunity to present their work that allows them to communicate with others. In addition, the faculty should focus on academic competence or skills of each field, including laboratory practice in order to increase students' scientific knowledge and skills.

Keywords: Personality, Communication, Faculty of Science

บทนำ

การผลิตบัณฑิตที่มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศ เป็นภารกิจหลักของสถาบันการศึกษา ซึ่งในแต่ละปีการศึกษาจะมีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปสมัครงานตามองค์กรหน่วยงานหรือสถานประกอบการต่าง ๆ ที่เปิดรับสมัครงาน จากปัญหาการไปสมัครงานในสถานประกอบการต่าง ๆ พบว่ามีบัณฑิตที่ทำงานและไม่ทำงาน การทำงานอาจจะตรงหรือไม่ตรงในสาขา ผู้ประกอบการในองค์กรหน่วยงานหรือสถานประกอบการต่าง ๆ ก็ต้องแสวงหาบุคลากรที่มีทักษะสามารถทำงานได้ ในโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บางองค์กรหน่วยงานหรือสถานประกอบการต่าง ๆ ก็ต้องเลือกรับบุคลากรที่จะเข้าทำงานด้วยความรอบคอบ เพราะถ้าบุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ จะทำให้งานมีความล่าช้าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้การเลือกรับบุคลากรเข้าทำงานของผู้ประกอบการ

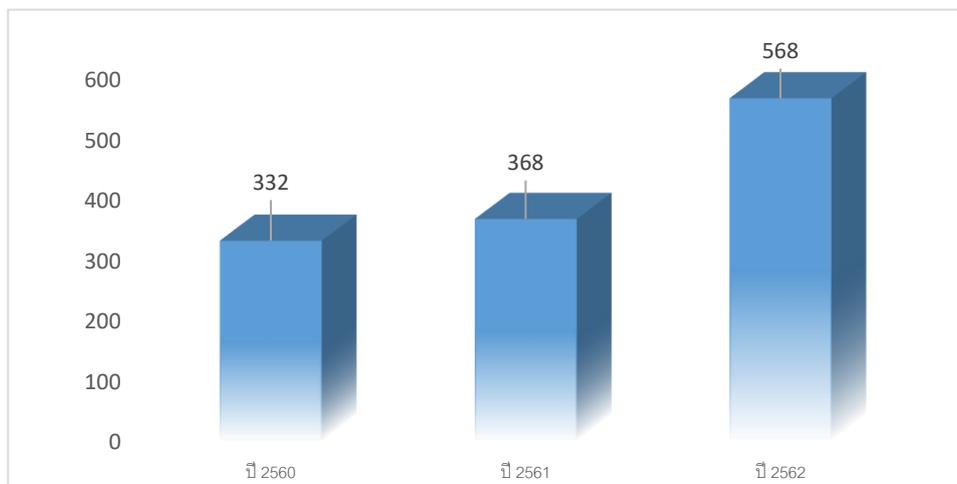
จากองค์กรหน่วยงานหรือสถานประกอบการต่าง ๆ ต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้ประกอบการควรตัดสินใจเลือกรับบุคคลเข้าทำงาน สอดคล้องกับ สุรัตน์ญา อัครเอกมาลิน (2551) กล่าวว่าวิธีที่นายจ้างคัดเลือกบัณฑิตเข้าทำงานคือ วิธีสอบสัมภาษณ์ นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่หน่วยงานพิจารณารับบัณฑิตเข้าทำงาน โดยดูจากบุคลิกภาพเป็นหลัก รวมทั้งความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน ความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีในการประกอบอาชีพ ความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ความรู้ในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงาน ความสามารถในการจัดระบบการทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ทักษะภาษาต่างประเทศ และทักษะทางคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงความสนใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งการศึกษาปัจจัยที่ผู้ประกอบการเลือกรับบุคคลเข้าทำงาน อาจเป็นหนึ่งช่องทางที่ทำให้สถานศึกษาได้ปรับวิธีการเรียนการสอน หรือเพิ่มทักษะต่าง ๆ ในกิจกรรมที่จะส่งผลให้นิสิตปัจจุบันได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษา

และตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการต่อไป ซึ่งตรงกับ ชลิต ทองประยูร (2552) ปัจจัยที่ตอบสนองต่อเกณฑ์การคัดเลือกเข้าทำงานของนายจ้างคือ ต้องมีทักษะทางด้าน Soft skills

ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มีการบริหารงานระดับภาควิชา มีจำนวน 4 ภาควิชา คือ ภาควิชาเคมี ภาควิชาชีววิทยา ภาควิชาฟิสิกส์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ และสำนักงานเลขานุการคณะวิทยาศาสตร์ มีนิสิตจำนวน 1,989 คน ประกอบด้วยปริญญาตรีจำนวน 1,849 คน และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 140 คน เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี รวม 9 หลักสูตร ได้แก่ วิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาเคมี สาขาวิชาชีววิทยา สาขาวิชาจุลชีววิทยา สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาฟิสิกส์ประยุกต์ (สาขาพลังงาน และสาขาอิเล็กทรอนิกส์) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาสถิติ สาขาวิชาพันธุศาสตร์โมเลกุล (หลักสูตรเปิดใหม่) และสาขาวิชานวัตกรรมทางชีวเคมี (หลักสูตรเปิดใหม่) ซึ่งในแต่ละปี

จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีจำนวนที่แตกต่างกัน และเลือกประกอบอาชีพก็จะมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับ พรทวี เกื้อนคำแสน และบุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒน์ชัย (2559 : 1-23) กล่าวว่าด้านความสำเร็จของงานมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานและพบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานที่แตกต่างกันอีกด้วย

จากผลการศึกษา พบว่ามีจำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มที่สูงขึ้นในทุกปี เนื่องจากมีแผนการรับนิสิตที่สูงขึ้น (งานวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) ทำให้มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามากขึ้นทุกปีด้วยเช่นกัน (งานพัฒนานิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) ตามรูปภาพที่ 1

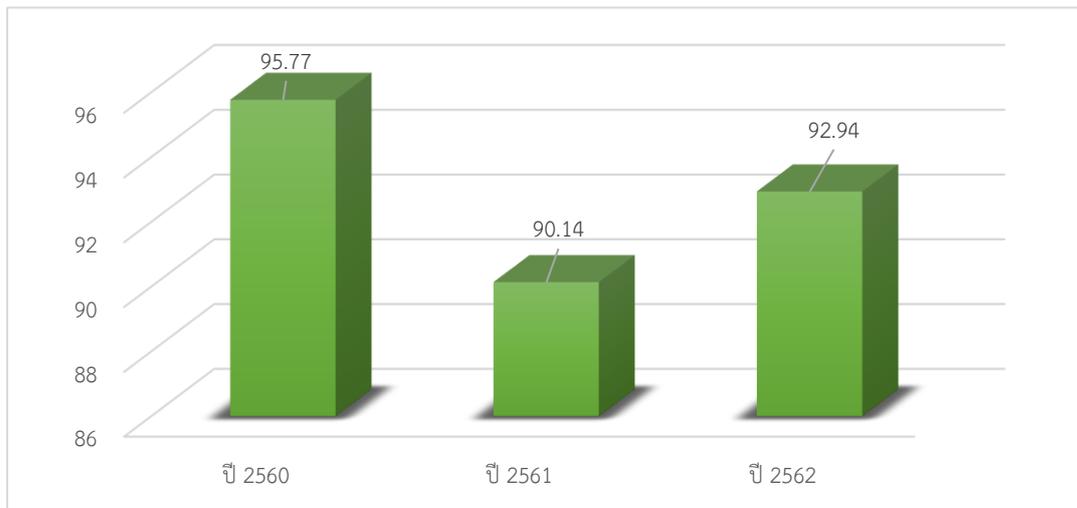
รูปภาพที่ 1 แสดงจำนวนบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษา 3 ปี ย้อนหลัง (ปี 2560 – 2562)

จากบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาออกไปทำงานในตลาดแรงงานในแต่ละปี รวมถึงเป้าหมายของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ต้องการเป็นคณะชั้นนำ 1 ใน 5 ของประเทศด้านวิจัยและการผลิตบัณฑิต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยของผู้ประกอบการที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงานของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อให้หลักสูตรมีเนื้อหาการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการแนะนำให้กับนิสิตปัจจุบัน เพื่อเตรียมตัวออกสู่ตลาดแรงงานต่อไป

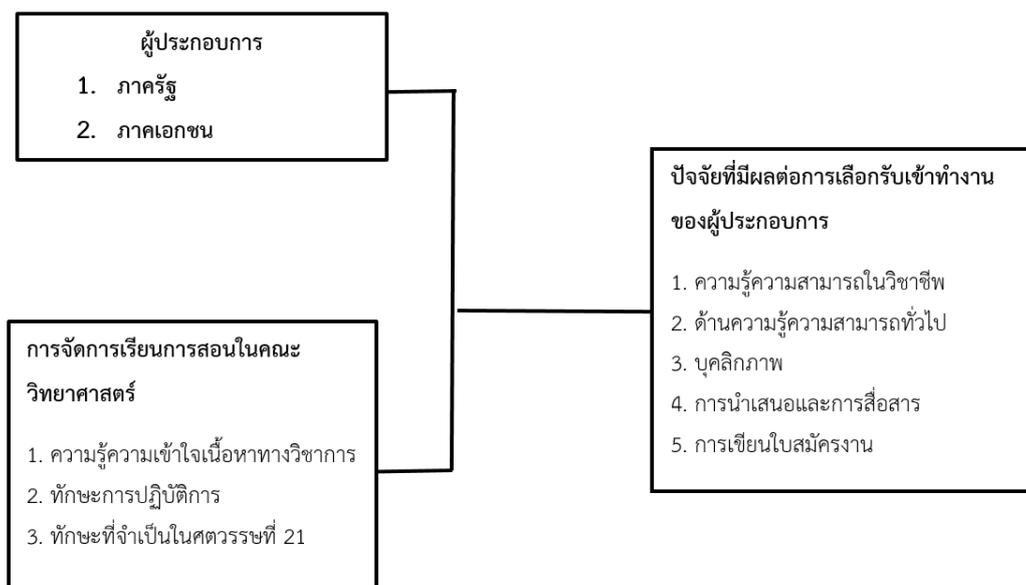
จากการศึกษาอัตราการได้งานทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ พบว่าในปีการศึกษา 2560 ได้งานทำร้อยละ 95.77 ปีการศึกษา 2561 ได้งานทำร้อยละ 90.14 และในปีการศึกษา 2562 ได้งานทำร้อยละ 92.94 โดยบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ในภาคเอกชน มากกว่าภาครัฐ (ข้อมูลจากงานพัฒนานิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) ซึ่งตรงกับ จีรวัดน์ เจริญสถาพรกุล และ สารี วรวิสุทธิสารกุล (2555) ศึกษาการได้งานทำของ

บัณฑิตเศรษฐศาสตร์ พบว่า บัณฑิตได้งานทำเป็นส่วนมาก และส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทหรือทำงานในองค์กรธุรกิจเอกชน อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่างที่บัณฑิตเลือกเข้าทำงาน เช่น ตำแหน่งงาน เงินเดือน สภาพแวดล้อม ผู้ปกครอง หรือเพื่อน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการได้งานของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ ยังมีเปอร์เซ็นต์มากกว่า 90% ซึ่งการเปลี่ยนงานในปีแรกและเงินเดือนของบัณฑิตในการได้งาน ยังเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เช่นกัน ดังภาพที่ 2

รูปภาพที่ 2 แสดงอัตราการได้งานทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ 3 ปีซ้อนหลัง (ปี 2560-2562)

กรอบแนวคิดงานวิจัย

รูปภาพที่ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดของงานวิจัย เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับบัณฑิตเข้าทำงานของผู้ประกอบการ มีปัจจัยในด้านไหนบ้างที่ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีผลต่อการรับเข้าทำงานมากที่สุด เพื่อนำแนวทางมาปรับใช้ในการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์ รวมไปถึงเพิ่มทักษะที่จำเป็นเข้าไปในกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในคณะวิทยาศาสตร์ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ที่เข้าทำงาน จำนวน 138 คน โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จากหน่วยงานที่บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เข้าทำงาน จากแบบสอบถามภาวะการดำเนินงานทำของบัณฑิตประจำปีการศึกษา 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้อง ของความสัมพันธ์กับการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องแยกตามรายชื่อ ดังนี้

1. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ
2. ความรู้ความสามารถทั่วไป

3. บุคลิกภาพ
4. การนำเสนอและการสื่อสาร
5. การเขียนใบสมัครงาน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำเครื่องมือวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และตรวจสอบความเที่ยงตรง เพื่อวัดคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและจุดประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องแยกตามรายชื่อ ดังนี้

1. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ค่าดัชนีเท่ากับ 0.96 - 1.00
2. ความรู้ความสามารถทั่วไป ค่าดัชนีเท่ากับ 0.99 - 1.00
3. บุคลิกภาพ ค่าดัชนีเท่ากับ 0.87 - 1.00
4. การนำเสนอและการสื่อสาร ค่าดัชนีเท่ากับ 0.89 - 1.00
5. การเขียนใบสมัครงาน ค่าดัชนีเท่ากับ 0.94 - 1.00

การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม

1. การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมเนื้อหาเชิงวิเคราะห์ เพื่อกำหนดปัญหาหรือคำถามของคณะวิทยาศาสตร์ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. กำหนดตัวแปรประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
3. ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับปัญหาและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน
4. วิเคราะห์และอภิปรายผลข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายปิด ประกอบด้วย เพศ ชื่อบริษัท ตำแหน่งงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ ตรีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 มีลักษณะแบบสอบถามปลายปิด ประกอบด้วย

1. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ
2. ความรู้ความสามารถทั่วไป
3. บุคลิกภาพ
4. การนำเสนอและการสื่อสาร
5. การเขียนใบสมัครงาน

สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 2 จะมีเกณฑ์การให้คะแนน ระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุด และวัดระดับความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับ

ความคิดเห็นน้อยที่สุด

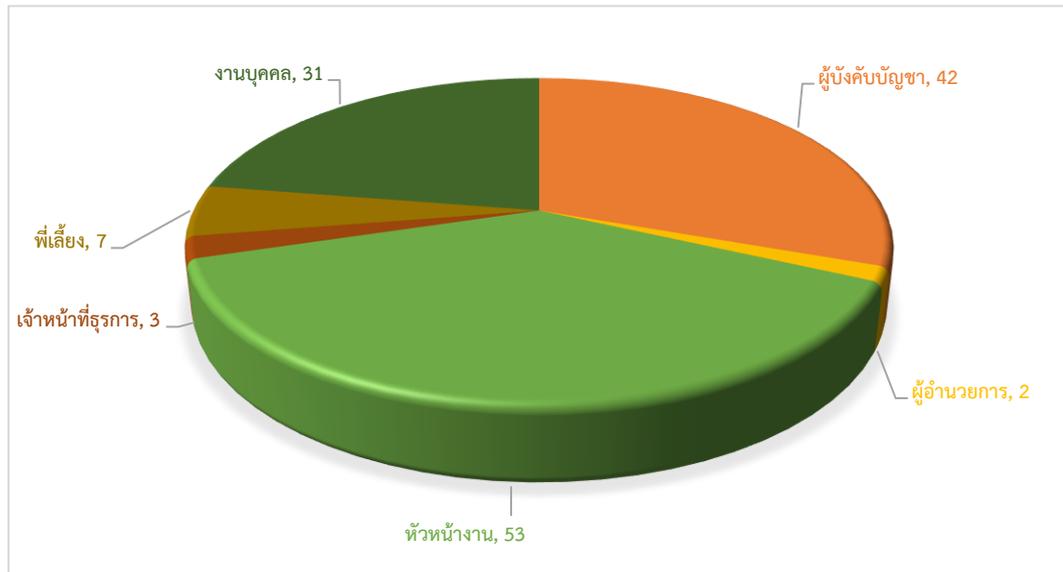
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ ตรีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ ตรีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบกราฟ และแบบตาราง ควบคู่ไปกับการบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาเป็นหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 61.6 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 38.4 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างาน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 38.4 รองลงมาเป็นผู้บังคับบัญชา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

รูปภาพที่ 4 แสดงตำแหน่งงานของผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม

จากรูปภาพที่ 4 จะเห็นว่าตำแหน่งงานของผู้ประกอบการ อันดับแรกที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ หัวหน้างาน รองลงมาคือผู้บังคับบัญชา เนื่องจากมีหน้าที่กำกับ ควบคุม รับผิดชอบ แนะนำปรับปรุงพัฒนาการตัดสินใจ รวมไปถึงแก้ปัญหาทุกเรื่องของงานมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบบุคคลในงานนั้น ๆ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ ภูมิศึกษาบัณฑิตศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ ภูมิศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ลำดับ	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ระดับ
หน่วยงานภาครัฐ					
1	ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ	4.29	0.70	มาก	1
2	การนำเสนอและการสื่อสาร	4.25	0.71	มาก	2
3	บุคลิกภาพ	4.23	0.63	มาก	3
4	ความรู้ความสามารถทั่วไป	4.15	0.67	มาก	4
5	การเขียนใบสมัครงาน	3.83	0.72	มาก	5
รวม		4.15	0.69	มาก	
หน่วยงานภาคเอกชน					
1	บุคลิกภาพ	4.46	0.60	มาก	1
2	การนำเสนอและการสื่อสาร	4.38	0.72	มาก	2
3	ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ	4.32	0.55	มาก	3
4	ความรู้ความสามารถทั่วไป	4.08	0.76	มาก	4
5	การเขียนใบสมัครงาน	4.02	0.83	มาก	5
รวม		4.25	0.69	มาก	

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มี 3 ปัจจัยที่ผู้ประกอบการต้องการมากที่สุด อันดับที่ 1 - 3 ได้แก่ 1) บุคลิกภาพ 2) การนำเสนอและการสื่อสาร และ 3) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ โดยแยกผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 หน่วยงานภาครัฐ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ อันดับที่ 1 คือ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.29$) อันดับที่ 2 คือ การนำเสนอและการสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.25$) อันดับที่ 3 คือ บุคลิกภาพ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.23$) อันดับที่ 4 ความรู้ความสามารถทั่วไป (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.15$) และอันดับที่ 5 คือ การเขียนใบสมัครงาน (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.83$)

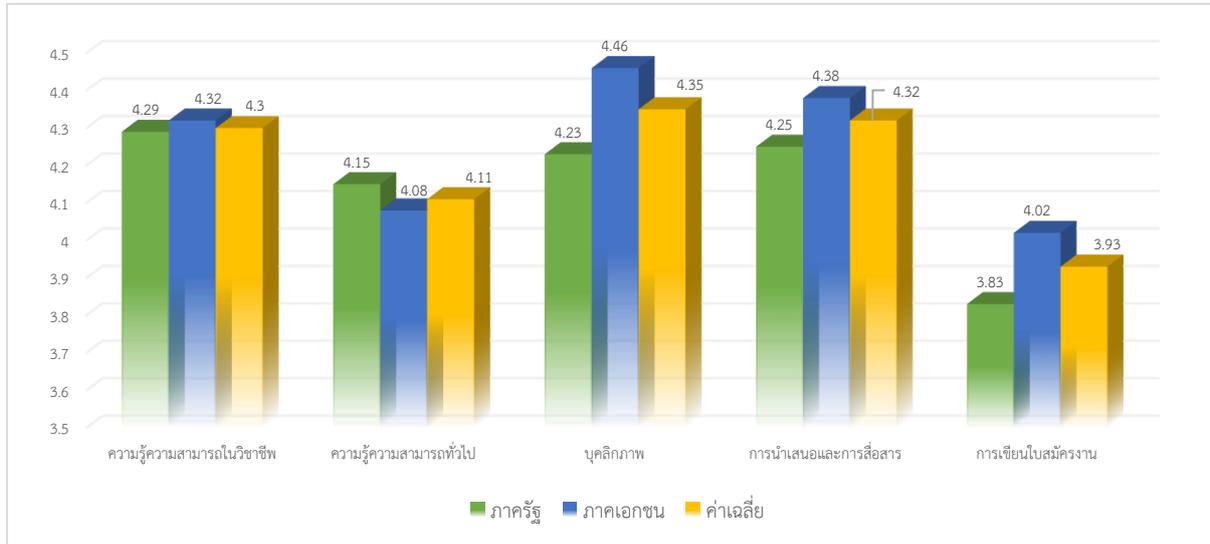
จะเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เข้าทำงาน ของผู้ประกอบการจากหน่วยงานภาครัฐ อันดับแรกคือ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ซึ่งหมายความว่าหน่วยงานภาครัฐมุ่งเน้นไปที่ความรู้ความสามารถในวิชาชีพของตัวบัณฑิต เพื่อให้หน่วยงานมีความเข้มแข็งและช่วยขับเคลื่อนหน่วยงาน ด้วยความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่เรียนมา และอันดับที่ 2 คือ การนำเสนอและการสื่อสาร หมายความว่า การนำเสนอและการสื่อสารของบัณฑิตเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐ เพราะแสดงให้เห็นว่าทักษะการสื่อสาร ระหว่างการสอบสัมภาษณ์ หรือการนำเสนองานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องชัดเจน สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจในเรื่องที่บัณฑิตต้องการจะสื่อสารได้ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับรายวิชาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์ให้กับนิสิตปัจจุบันมากขึ้น รวมไปถึงฝึกภาคปฏิบัติให้นิสิตกล้านำเสนองาน หรือสามารถนำเสนองานสื่อสารเรื่องต่าง ๆ ให้กับผู้อื่น ได้เข้าใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รัชฎาธิโสภาน และเพลินพิศ วิสัยเกษม (2545 : 55-62) ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างต่อบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ รุ่นปีการศึกษา 2545 พบว่า นายจ้างมีความพึง

พอใจอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน

และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 หน่วยงานภาคเอกชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เข้าทำงานอันดับที่ 1 คือ บุคลิกภาพ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.46$) อันดับที่ 2 คือ การนำเสนอและการสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.38$) อันดับที่ 3 คือ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.32$) อันดับที่ 4 คือ ความรู้ความสามารถทั่วไป (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.08$) และอันดับที่ 5 คือ การเขียนใบสมัครงาน (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.02$)

จะเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ ของผู้ประกอบการจากหน่วยงานภาคเอกชน อันดับแรกคือ บุคลิกภาพ ซึ่งหมายความว่าหน่วยงานภาคเอกชนส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่บุคลิกภาพของตัวบัณฑิต สิ่งแรกที่จะรับเข้าทำงานคือการที่บัณฑิตมีบุคลิกภาพที่ดี ทั้งภายนอกและภายใน เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเลือกรับเข้าทำงาน และอันดับที่ 2 คือ การนำเสนอและการสื่อสาร หมายความว่า การนำเสนอและการสื่อสารของบัณฑิตเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานภาคเอกชน เพราะแสดงให้เห็นว่าทักษะการสื่อสาร ระหว่างการสอบสัมภาษณ์ หรือการนำเสนองานต่าง ๆ รวมถึงความคิดต่าง ๆ เป็นศาสตร์และศิลป์สำหรับการถ่ายทอด เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจในเรื่องที่บัณฑิตต้องการจะสื่อสารได้ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตปัจจุบันพร้อมทั้งทักษะด้านการนำเสนอและการสื่อสาร ให้นิสิตฝึกปฏิบัติการนำเสนอและการสื่อสารให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทะนงศักดิ์ วันชัย (2549) ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2547 พบว่า ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต ระดับมากอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ผลปรากฏ ตามรูปภาพที่ 5 ดังนี้

รูปภาพที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มี 3 ปัจจัยหลักตรงกัน ที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงาน อันดับที่ 1 คือ บุคลิกภาพ อันดับที่ 2 คือ การนำเสนอและการสื่อสาร อันดับที่ 3 คือ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบข้อแตกต่างกันแล้วจะเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงานของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน แต่ลักษณะความต้องการแตกต่างกัน ดังนั้นคณะวิทยาศาสตร์ควรเพิ่มจุดแข็งในเรื่องของวิชาการ โดยการจัดการเรียนการสอนของแต่ละหลักสูตร และคณะควรมีการส่งเสริมโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารและพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิต

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 มีอยู่ 3 ปัจจัย ได้แก่

1) บุคลิกภาพ ในการเข้าสัมภาษณ์งาน อันดับแรกที่ผู้ประกอบการมองเห็นคือบุคลิกภาพของตัวบัณฑิต อาจเริ่มจากการเดินเข้าไปห้องสัมภาษณ์งาน การนั่งสัมภาษณ์ การพูดคุยระหว่างการสัมภาษณ์งาน ซึ่งบุคลิกภาพที่ดี มีความสำคัญมากสามารถก่อให้เกิดความสำเร็จได้ในทุก ๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นในการทำงานในอาชีพต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนก็ต้องการคนที่มีบุคลิกภาพที่ดีเข้าทำงาน เพราะจะทำให้บัณฑิตสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานและสามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรัตน์ญา อัครเอกพาลิน (2551) ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2550 ผลวิจัยพบว่า วิธีที่นายจ้างคัดเลือกบัณฑิตเข้าทำงานคือวิธีการสอบสัมภาษณ์ นอกจากนี้ปัจจัยที่หน่วยงานพิจารณารับบัณฑิตเข้าทำงาน โดยดูจากบุคลิกภาพเป็นหลัก

2) การนำเสนอและการสื่อสาร อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการมองว่าการนำเสนอ ถือเป็นทักษะที่จำเป็นของคนทำงานทั้งในสังคมธุรกิจ และงานราชการ ที่จะเป็น

ส่วนหนึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน การนำเสนอที่ดีต้องคำนึงถึงการเลือกรูปแบบ วิธีการและขั้นตอนของการนำเสนอให้เหมาะสม นอกจากนี้ตัวของผู้นำเสนอเองก็นับเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญ ที่จะส่งผลให้กระบวนการนำเสนอไปสู่ความสำเร็จ โดยบัณฑิตผู้นำเสนอต้องใช้เทคนิควิธีการนำเสนอ เพื่อโน้มน้าวชักจูงให้เกิดความสนใจ ความไว้วางใจ ให้เกิดการยอมรับและเชื่อถือ หากการนำเสนอที่เลือกใช้สื่อประกอบการนำเสนอที่เหมาะสมก็จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่น หลายหน่วยงานหรือองค์กร ต้องการบัณฑิตที่สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นให้เข้าใจเป็นอย่างมาก เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตรงกับ ดวงมณี ทองคำ (2554) ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิต พบว่า ความพึงพอใจด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากที่สุด เพื่อการสื่อสารในการทำงาน

3) ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ อาจเป็นเพราะในบางหน่วยงานจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะของงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับงาน รู้จักกฎระเบียบและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัยและสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงาน ซึ่งสอดคล้องกับ อาริย์ คณาวิวัฒน์ไชย และมาลี หังสพฤกษ์ (2543) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ ในภาพรวม นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดย 3 อันดับแรกที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย

จากที่ได้กล่าวมา พบว่า บุคลิกภาพ การนำเสนอ และการสื่อสาร และความรู้ความสามารถในวิชาชีพ เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะในการเข้าทำงาน ต้องดูที่บุคลิกภาพ การนำเสนอและการสื่อสาร รวมไปถึงความรู้ความสามารถในวิชาชีพเป็นหลักในการทำงาน ดังนั้น คณะกรรมการเพิ่มทักษะและเน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิต เน้นการฝึกให้นิสิตปัจจุบันนำเสนองานหน้าชั้นเรียน หรือเปิดเวทีเพื่อให้นิสิตได้มีโอกาสขึ้นนำเสนอ กล้าแสดงออก สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้มากขึ้น และหลักสูตรควรปรับปรุง

คุณภาพของหลักสูตรมุ่งเน้นไปที่ความรู้ความสามารถ หรือทักษะของวิชาเรียน เน้นการฝึกปฏิบัติการณ์ในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้บัณฑิตได้รับความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น และเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ สอดคล้องกับ เปรมศักดิ์ อาษากิจ และ หฤทัย อาษากิจ (2554 : 91-102) พบว่าความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตมากที่สุดมี 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถพื้นฐานและทักษะการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะส่วนตัว และด้านคุณธรรม จริยธรรม เจตคติต่อวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการกรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 สามารถสรุปข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรมีการพัฒนาด้านบุคลิกภาพให้กับนิสิตเพิ่มมากขึ้น จัดอบรมด้านบุคลิกภาพให้แก่นิสิต ทั้งบุคลิกภาพภายนอกและบุคลิกภาพภายใน
2. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรให้อาจารย์ผู้สอนในวิชาเรียนได้ให้นิสิตฝึกปฏิบัติการนำเสนอหน้าชั้นเรียนในแต่ละรายวิชาให้เหมาะสม และควรเพิ่มเวทีให้นิสิตได้ขึ้นนำเสนอผลงาน เพื่อให้นิสิตได้พัฒนาต่อยอดวิธีการนำเสนองาน รวมถึงการสื่อสารต่าง ๆ มากขึ้น
3. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรเพิ่มเนื้อหาของหลักสูตร ปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตร เพิ่มองค์ความรู้ในวิชาชีพมากขึ้น มุ่งเน้นไปที่การฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ให้นิสิตได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาทางวิชาการ สามารถต่อยอดองค์ความรู้ประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคตได้ เนื่องจาก ปัจจัย 3 อันดับแรกที่ผู้ประกอบการเลือกรับบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เข้าทำงาน คือ มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับเข้าทำงานของผู้ประกอบการกรณีศึกษาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปี

การศึกษาต่อไป เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

2. คว้าศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงเนื้อหา และวิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยในครั้งนี้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดมฤทธิ์ เจริญอินทร์ ที่ปรึกษาในการทำวิจัย รวมถึงผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- จิรวัดน์ เจริญสถาพรกุล และสาวิตรี วรวิสุทธิ์สารกุล (2555). รายงานวิจัยเรื่องการมีงานทำและความพึงพอใจของนายจ้างต่อบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ ในปีการศึกษา 2552. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลิต ทองประยูร (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตที่ตอบสนองเกณฑ์ การคัดเลือกเข้าทำงานของนายจ้าง : ศึกษาจากหลักสูตรสถาบัน MBA ชั้นนำ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ดวงมณี ทองคำ ทิฆัมพร อาบสุวรรณ และกฤษณะ จันทสิทธิ์ (2554). การศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและอัญมณีศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ทะนงศักดิ์ วันชัย (2549). รายงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนายจ้างที่มีผลต่อบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพร รุ่งปีการศึกษา 2547. พิมพ์ครั้งที่ 1. ชลบุรี : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

- เปรมศักดิ์ อาษากิจ และหทัย อาษากิจ (2554). ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา รุ่งปีการศึกษา 2551. วารสารวิจัย มทร.ตอ., ปีที่ 4 (2), 91 – 102.
- พรทิวี เกื่อนคำแสน และบุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒน์ชัย (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, ปีที่ 13 (1), 1 - 23.
- รัชฎา ธิโสภา และเพลินพิศ วิสัยเกษม (2545). การศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างต่อบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ รุ่งปีการศึกษา 2545. วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, ปีที่ 18 (58), 55 – 62.
- สุรัตนญา อัครเอกฉាលิน. (2551). การศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่สำเร็จการศึกษา 2550. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ).
- อารีย์ คณาวิวัฒน์ไชย และมาลี หังสพฤกษ์ (2543). รายงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนายจ้างผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. สงขลา : หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.